

Sygn. akt I C 744/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Tadeusz Bulanda

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Skolimowska

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2019 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa M. G. i A. G.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powodów M. G. i A. G. na rzecz (...) S.A. w W. kwoty po 1358,50 zł (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt osiem złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu i nie obciąża powodów kosztami procesu w pozostałym zakresie.

Sygn. akt I C 744/17

UZASADNIENIE

W dniu 19 lipca 2017 roku M. G. i A. G. wnieśli przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. pozew o zapłatę na ich rzecz solidarnie kwoty 146 080,89 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lipca 2017 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu świadczenia zapłaconego bankowi na podstawie nieważnej umowy kredytowej, zawartej 7 września 2007 roku, ograniczając roszczenia do świadczeń wpłaconych od dnia podpisania umowy do dnia 28 grudnia 2011 roku. Termin wymagalności roszczenia został określony jako dzień następny po dniu wyznaczonym w wezwaniu pozwanego do zapłaty.

W razie nieuwzględnienia powyższego roszczenia powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz solidarnie kwoty 144 658,99 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 lipca 2017 roku do dnia zapłaty wskutek uznania za bezskuteczne zapisów umowy z § 1 ust. 3, 3A, § 10 ust. 5, § 12 ust. 5 i § 15 ust. 3. Termin wymagalności roszczenia został określony jako dzień następny po dniu wyznaczonym w wezwaniu do zapłaty. Dalej w przypadku uznania żądania alternatywnego za uzasadnione, powodowie wnieśli także o zobowiązanie pozwanego do przedstawienia im rozliczenia dotychczasowych spłat rat kapitałowo-odsetkowych kredytu z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku i przedstawienia harmonogramu dalszych spłat rat kredytu udzielonego powodom z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Powodowie wnieśli także o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (pozew – k. 2-35v).

(...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew – k. 178-270).

Pismem z 15 listopada 2018 roku swój pogląd w sprawie wyraził również Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Wskazał, że postanowienia umowne, które dotyczą zasad ustalania kursów kupna i sprzedaży waluty CHF, zawarte w § 10 ust. 5 i § 12 ust. 5 umowy kredytowej, są niedozwolonymi klauzulami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (stanowisko Prezesa UOKiK – k. 1028-1028v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W sierpniu 2007 roku M. G. i A. G. złożyli do (...) Banku S.A. (obecna nazwa (...) S.A.) wnioski o udzielenie kredytu hipotecznego w wysokości 730 486 zł, w walucie CHF, z przeznaczeniem na budowę domu jednorodzinnego i refinansowanie kredytu (wniosek – k. 304-308, odpis pełny z rejestru przedsiębiorców – k. 272-289).

(...) Banku S.A. zapoznali M. G. i A. G. z warunkami udzielania kredytów złotówkowych i kredytów złotówkowych waloryzowanych walutą obcą, a także poinformowali o ryzyku związanym z kredytem waloryzowanym walutą obcą, w szczególności o ewentualnych skutkach zmiany kursu waluty w postaci wzrostu comiesięcznej raty i całego zadłużenia. Pracownik przedstawił kredytobiorcom w pierwszej kolejności ofertę kredytu hipotecznego w polskim złotym.

Przedstawienie oferty kredytowej i zapoznanie z ryzykiem zaciągnięcia kredytu waloryzowanego nastąpiło wobec M. G. w (...) oddziale banku, natomiast wobec A. G. w (...) oddziale banku.

W dacie złożenia wniosku kredytowego i złożenia stosownych oświadczeń na piśmie M. G. był (...) (...) Banku S.A., zaś A. G., z wykształcenia (...), w tamtym okresie zajmowała się wychowaniem dzieci. Formalnościami związanymi z zaciągnięciem kredytu zajmował się M. G., zaś jego żona zajmowała się organizowaniem inwestycji budowlanej finansowanej kredytem. Przed złożeniem wniosku kredytowego M. G. udał się na inne piętro budynku, w którym pracował, i poprosił pracownika banku o przedstawienie korzystnej dla niego oferty kredytowej. Rozmawiał wówczas z wysoko postawionym w hierarchii pracownikiem banku (wniosek – k. 305, oświadczenie – k. 328, zeznania świadka D. S. – k. 868-874, dowód z przesłuchania powoda – k. 950-954, dowód z przesłuchania powódki – k. 955-956).

W dniu 7 września 2007 roku (...) S.A. wydał na rzecz M. G. i A. G. decyzję o udzieleniu kredytu w kwocie 730 486 000 złotych, waloryzowanego CHF, na finansowanie refinansowanie kredytu hipotecznego, udzielonego przez (...), oraz budowę domu jednorodzinnego położonego w miejscowości B., gm. D. (decyzja – k. 329-331).

W dniu 7 września 2007 roku M. G. i A. G. zawarli z (...) S.A. w W. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF (umowa – k. 38-46).

Na mocy ww. umowy bank udzielił M. G. i A. G. kredytu na refinansowanie kredytu hipotecznego udzielonego przez (...) oraz na budowę domu jednorodzinnego położonego w miejscowości B. w gminie D. w kwocie 730 486 zł, waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego (§ 1 ust. 1, 1A, 2, 3 umowy). Kredyt ma zostać spłacony w ciągu 360 miesięcy, tj. do 28 sierpnia 2037 roku (§ 1 ust. 4 umowy) w równych ratach kapitałowo-odsetkowych (§ 1 ust. 5 umowy).

Kwota udzielonego kredytu (730 486 zł) została określona informacyjnie w CHF na podstawie kursu kupna CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia 9 sierpnia 2007 roku na kwotę 324 386,51 CHF (§ 1 ust. 3A).

Kredyt oprocentowano według zmiennej stopy procentowej, ustalonej jako stawka bazowa LIBOR 3M dla franka szwajcarskiego, powiększona o stałą marżę banku w wysokości 0,9 %. Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu zawarcia umowy wynosiło 3,6% (§ 1 ust. 8 umowy, § 9 ust. 1 i 2 umowy). W § 9 ust. 3 umowy zostało zastrzeżone, że bank co miesiąc dokona porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego poprzedniego miesiąca i dokona zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku zmiany stawki bazowej LIBOR 3M o co najmniej 0,10 punktu procentowego.

M. G. i A. G. zobowiązali się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w równych ratach kapitałowo-odsetkowych, w terminach i kwotach określonych w harmonogramie spłat sporządzonym w CHF (§ 1 ust. 5, § 10 ust. 1 umowy).

W § 10 ust. 5 umowy postanowiono, że raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe będą spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

W umowie uzgodniono, że spłata kredytu nastąpi na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu z określonego rachunku bankowego (§ 6 ust. 1 umowy).

Zgodnie z § 12 ust. 5 umowy wcześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty przeliczana jest po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującym na dzień i godzinę spłaty.

Na podstawie § 15 ust. 3 umowy z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego/wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności (...) z tytułu umowy kredytowej, (...) dokonuje przeliczenia wierzytelności po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego lub wytoczenia powództwa o zapłatę.

M. G. i A. G. oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązujących w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptowali (§ 29 ust. 1 umowy).

M. G. i A. G. oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptują. Oświadczyli, że są świadomi, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu (§ 29 ust. 2 umowy).

Kredyt został uruchomiony 13 września 2007 roku poprzez wypłatę pierwszej transzy w wysokości 328 925 zł. Kolejne transze zostały wypłacone 29 lutego 2008 roku, 23 września 2008 roku i 29 stycznia 2009 roku odpowiednio w kwotach: 223 953,01 zł, 152 581,01 zł i 25 027 zł (umowa kredytu – k. 38-46, aneks do umowy kredytu – k. 48-51, zaświadczenie – k. 156, wnioski o wypłatę transz – k. 309-310, 312-313, 316-317, 319-320, potwierdzenie uruchomienia kredytu – k. 311, potwierdzenia uruchomienia transzy – k. 314, 318, potwierdzenie przelewu – k. 315, harmonogram spłat – k. 321-327, regulamin – k. 332-340, dowód z przesłuchania powoda – k. 950-954, dowód z przesłuchania powódki – k. 955-956).

W dniu 9 czerwca 2008 roku M. G. i A. G. zawarli z (...) Bank S.A. ((...) S.A) aneks nr (...) do umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem CHF na mocy którego kredyt oprocentowano według zmiennej stopy procentowej, ustalonej jako stawka bazowa LIBOR 3M dla franka szwajcarskiego, powiększona o stałą marżę banku w wysokości 0,65 %. Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu zawarcia aneksu do umowy wynosiło 2,78% (aneks nr (...) do umowy – k. 47).

Z dniem 1 lipca 2009 roku zmianie uległy postanowienia regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), stanowiącego integralną część umowy kredytu. Zmiany polegały m. in. na wprowadzeniu do ww. regulaminu w rozdziale I definicji spreadu walutowego i tabeli kursowej oraz zasad i przesłanek wyznaczania kursów walutowych i spreadu, ujętych w tabelach kursowych banku.

Z dniem 1 lipca 2009 roku bank umożliwił kredytobiorcom spłatę kredytu w walucie waloryzacji poprzez zawarcie aneksu, wprowadzając stosownie postanowienia do § 27 Regulaminu.

(...) ustala tabele kursowe dla kredytów waloryzowanych walutą obcą każdego przed otwarciem oddziałów banku na podstawie średnich notowań z rynku międzybankowego prezentowanych w serwisach internetowych R. i B., po dodaniu do średnich kursów (kurs sprzedaży) i odjęciu od średnich kursów (kurs kupna) połowy ustalonego przez zarząd banku spreadu walutowego.

Dokonując transakcji walutowych z klientami, związanych z uruchomieniem i spłatą kredytu waloryzowanego walutą obcą, bank dokonuje równoległych transakcji na rynku międzybankowym („Ekspertyza prof. R. „Tabela Kursowa (...) – metodyka oraz analiza porównawcza” – k. 387-411v, pismo okólne z dnia 1 lipca 2009 r. – k. 349-352, pismo okólne z dnia 1 kwietnia 2009 roku z regulaminem – k. 341-348, pismo okólne z 25 sierpnia 2011 r. – k. 353-356, zeznania świadka D. S. – k. 868-874, zeznania świadka M. T. – k. 874-877).

W dniu 21 maja 2014 roku M. G. i A. G. zawarli z (...) BANK S.A. ((...) S.A) aneks do umowy (...). Na mocy ww. aneksu bank zapewnił kredytobiorcom możliwość dokonywania zmian waluty spłaty kredytu ze złotych polskich na walutę waloryzacji i odwrotnie (aneks do umowy kredytu – k. 48-51).

M. G. i A. G. do kwietnia 2014 roku spłacali raty kapitałowo-odsetkowe w złotych polskich, obecnie spłacają je w CHF (zaświadczenia – k. 157-160, 161).

W dniu 10 lipca 2017 roku M. G. i A. G. wezwali (...) S.A. z siedzibą w W. do zapłaty kwot: 253 291,51 zł i 38 392,57 CHF, podnosząc, że kwoty te stanowią równowartość środków pieniężnych pobranych bezpodstawnie na podstawie nieważnej umowy kredytu albo kwoty 144 658,99 zł, wskazując, że wysokość rat ustalonych przez bank była zawyżona. Wyznaczyli bankowi siedmiodniowy termin do zwrotu świadczenia (wezwanie do zapłaty – k. 52-53, kopia załącznika – k. 56-57v, kopia pełnomocnictwa – k. 54, kopia potwierdzenia nadania – k. 55, wydruk e-monitoringu – k. 58).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wymienionych wyżej dokumentów, których wartość dowodowa nie była kwestionowana przez strony i także Sąd nie znalazł podstaw do podważenia ich waloru dowodowego.

Za wiarygodne i korespondujące z dowodami w postaci dokumentów sąd uznał zeznania świadków D. S. i M. T..

Sąd pominął pozostałe dowody z dokumentów lub kopii dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, nie wskazanych powyżej, jako niemające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Zeznania powodów Sąd uwzględnił w zakresie, w jakim znajdują potwierdzenie w dokumentach zebranych w aktach sprawy. Sąd nie dał wiary tym zeznaniom w części, w której powodowie zaprzeczali uzyskaniu informacji o ryzyku kursowym związanym z kredytem waloryzowanym walutą obcą, oprocentowaniu kredytu, walutą kredytu bowiem z dokumentów, które podpisali wynikają fakty przeciwne.

Sąd pominął materiał dowodowy w postaci kopii odpisów wyroków sądów powszechnych wraz z uzasadnieniami (k. 124-128v, 129-144v, 145-147v, 463-478, 479-483v, 556-560, 826-831v), bowiem orzeczenia nie mają charakteru prejudycjalnego w niniejszej sprawie i nie dotyczą przedmiotowej umowy kredytowej.

Sąd pominął przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego specjalisty z zakresu finansów ponieważ powodowie, reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, nie uiszcili zaliczki na ten cel (art. 130⁴ § 5 k.p.c.). Proces cywilny ma charakter kontradiktoryjny i strony winny podnosić twierdzenia i zgłaszać dowody na ich poparcie (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.). ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach. Sąd nie ma obowiązku działać z urzędu, by wykazywać twierdzenia jednej ze stron postępowania, jeżeli ta korzysta z pomocy pełnomocnika profesjonalnego i jednoznacznie uchyła się od obowiązku wpłacenia zaliczki na poczet opinii, o której sporządzenie wnosi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powodowie dochodzili zwrotu świadczenia nienależnego, uiszczonego na rzecz banku na podstawie umowy o kredyt hipoteczny, która zdaniem powodów jest nieważna lub bezskuteczne są klauzule przeliczeniowe zawarte w § 1 ust. 3, 3A, § 10 ust. 5, § 12 ust. 5 i § 15 ust. 3 umowy. Podstawę prawną żądania powódki stanowi art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c.

W ocenie Sądu brak jest podstaw do uznania umowy kredytu hipotecznego zawartej przez strony niniejszego postępowania za nieważną (art. 58 k.c.). Nadto, mimo zasadnego zarzutu abuzywności klauzul umownych, prowadzących do przeliczenia transz kredytu i rat kredytu wg kursu CHF ustalanego przez bank, brak jest podstaw, jak tego chcą powodowie, do wyeliminowania z umowy klauzuli waloryzacyjnej i w konsekwencji uznania, że strony zawarły umowę kredytu w złotych polskich, nie poddaną waloryzacji wartością CHF i oprocentowaną na zasadach określonych w umowie, czyli wg zmiennej stopy procentowej w wysokości stawki LIBOR 3M dla CHF powiększonej o marżę banku nie przewyższającą 1%.

Zgodnie z art. 58 § 1 i 2 k.c. czynność sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż w miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Umowa kredytu bankowego jest umową nazwaną uregulowaną w art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Zgodnie z art. 69 ust. 1 w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia przez powodów umowy kredytowej, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Zawarta przez powodów umowy kredytu zawiera elementy wskazane w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, w szczególności określa kwotę udzielonego kredytu (730 486 zł), cel kredytu (sfinansowanie budowy domu jednorodzinnego i spłatę innego kredytu), sposób wypłaty i spłaty kredytu, wysokość oprocentowania, itd.

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Poddanie wynikających z umowy kredytu świadczeń w PLN waloryzacji do CHF nie jest sprzeczne z typem umowy kredytu hipotecznego. W dacie zawarcia umowy kredytu obowiązywał art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogły zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Chodzi tu o miernik inny niż pieniądź, w którym zobowiązanie zostało wyrażone. Miernikiem tym może być także inna waluta (M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1-44911. Warszawa, 2016).

Umowa nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Powodowie zdecydowali się na kredyt indeksowany oferowany przez pozwanego jako najkorzystniejszy w danej chwili produkt pod względem wysokości raty i oprocentowania. Bank zapewnił powodom możliwość zapoznania się z warunkami kredytu oraz ryzykiem z nim związanym, i to ostatecznie od nich zależało zawarcie umowy kredytowej tego rodzaju. Powodowie oświadczyli, że są świadomi ryzyka kursowego, mogącego wyrazić się we wzroście rat i całego zadłużenia (k. 328), a biorąc pod uwagę fakt, że w tym czasie powód M. G. był pracownikiem pozwanego zajmującym stanowisko (...), uznać trzeba, że złożył to oświadczenie świadomie i z rozeznanem, a poinformował swoją żonę o warunkach kredytu.

W tych okolicznościach nie można przyjąć, iżby umowa kredytowa zawarta przez powodów w dniu 7 września 2007 roku była wynikiem zachowania się banku w sposób nielojalny czy nieuczciwy.

Sąd nie znalazł również podstaw by uznać umowę za zawartą w celu obejścia ustawy, zwłaszcza, że umowa ta jest postacią modyfikacji typu umowy kredytowej, dopuszczalnej w granicach swobody umów.

Podsumowując stwierdzić trzeba, że niezasadne jest żądanie pozwu o zapłatę 146 080,89 zł za okres od dnia zawarcia umowy do 28 grudnia 2011 roku oparte na twierdzeniu o nieważności umowy kredytu.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

W ocenie Sądu, w okolicznościach niniejszej sprawy istnieją podstawy do uznania, że postanowienia przedmiotowej umowy kredytowej, w zakresie w jakim przewidują przeliczanie świadczeń pieniężnych wyrażonych w umowie według kursów ustalonych w tabeli sporządzanej przez pozwaną bank, kształtują prawa i obowiązki powodów – konsumentów – w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy, bowiem powodowie zostali pozbawieni wpływu na sposób ustalania kursu franka szwajcarskiego.

Przedmiotowe postanowienia umowne dają bankowi możliwość uzyskania korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorcy dodatkowe koszty kredytu, których oszacowanie nie jest możliwe w dniu podpisania umowy. Czynniki obiektywne, a zatem sprawdzalne z punktu widzenia konsumenta, jak w szczególności wysokość rynkowych kursów wymiany CHF, tylko częściowo wpływają na ostateczny koszt kredytu ponoszony przez konsumenta. Kurs sprzedaży waluty obcej określony w tabeli kursowej banku zawiera bowiem także marżę kupna lub sprzedaży, która to wartość jest zależna wyłącznie od woli banku. W ocenie Sądu, taka regulacja stanowi o naruszeniu przez bank dobrych obyczajów, które nakazują, aby ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy były możliwe do przewidzenia.

Powodowie zawarli umowę 7 września 2007 roku na podstawie wzorca sporządzonego przez pozwaną bank, na którego treść nie mieli wpływu. W tych okolicznościach klauzule przeliczeniowe nie wiążą powodów, lecz są oni związani umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Umowa ta może być wykonywana z pominięciem niedozwolonych klauzul, bowiem zgodnie z art. 56 k.c. czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów.

Ze względu na poddanie kredytu waloryzacji wartością CHF, możliwe jest ustalenie wartości świadczeń objętych umową, a więc świadczenia banku i kredytobiorcy, poprzez odniesienie ich do rynkowej wartości CHF.

Zgodnie z obowiązującym od 24 stycznia 2009 roku art. 358 § 1 i 2 k.c. jeżeli przedmiotem zobowiązania podlegającego wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia wyłącznie w walucie obcej. Wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna zastrzega inaczej.

Zanim przepis ten wszedł w życie, obowiązywał już art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe, zgodnie z którym jeżeli weksel wystawiono na walutę, która nie jest walutą miejsca płatności, sumę wekslową można zapłacić w walucie krajowej podług jej wartości w dniu płatności. Wartość waluty zagranicznej oznacza się podług zwyczajów miejsca płatności. W związku z tym, że art. 41 ust. 2 odnosi się do miejsca płatności, należy przyjąć, że właściwym kursem w Polsce będzie średni kurs waluty ustalany przez NBP (patrz: M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo wekslowe. Komentarz [w:] Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2013).

Przytoczone przepisy dotyczą wprost wykonania świadczenia wyrażonego w walucie obcej. W przypadku kredytu waloryzowanego wartością CHF świadczenia banku w postaci wypłaty kredytu i świadczenia kredytobiorcy w postaci spłaty kredytu wyrażone są w PLN i poddane waloryzacji CHF. Przepisy te są wyrazem wieloletniej praktyki obrotu pieniężnego, która przyjmuje jako najbardziej obiektywny miernik wartości waluty obcej kurs średni

publikowany przez NBP. Za przyjęciem takiego miernika przemawia także okoliczność, że kurs średni NBP w istocie odzwierciedla kurs wymiany walut publikowany przez serwisy (...) (poprzednio pośrednio na podstawie kursów kupna i sprzedaży wybranych banków działających w Polsce, a obecnie wprost poprzez pozyskanie danych z ww. serwisów informacyjnych).

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, że po wyeliminowaniu z umowy kredytowej klauzul pozwalających bankowi na stosowanie własnych kursów kupna i sprzedaży CHF, a przy pozostawieniu ważnej klauzuli o podaniu kredytu waloryzacji podług wartości CHF, możliwe jest ustalenie zwaloryzowanej wartości świadczeń obu stron przy zastosowaniu rynkowej wartości CHF, której odpowiada kurs średni publikowany przez NBP lub zobiektywizowanego kursu rynkowego.

Powodowie mogliby dochodzić zapłaty nadwyżki pomiędzy sumą zapłaconych w PLN rat wyrażonych w CHF przy zastosowaniu kursu z tabeli banku, a sumą rat w złotych wg średniego NBP lub kursu rynkowego. Powodowie jednak wysokości tak określonej kwoty nie wykazali.

Kwestia abuzywności klauzul zawartych w § 12 ust. 5 i § 15 ust. 3 umowy jest irrelevantna w kontekście stanu faktycznego sprawy i żądania zapłaty, bowiem ani powodowie nie dokonali spłaty całości kredytu, ani też względem nich nie został wystawiony BTE i nie zostało wszczęte powództwo o zapłatę niespłaconego kredytu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Powodowie przegrali sprawę w całości, jednakże Sąd uznał za sprawiedliwe obciążenie ich kosztami poniesionymi przez pozwanego jedynie w części. Sąd podzielił argument powodów o abuzywności danych postanowień umownych. Podnieść też trzeba, że nierówna jest pozycja stron, z których jedna jest konsumentem, a druga przedsiębiorcą o znacznej pozycji finansowej. Wskazać należy również, że pozwany bank prowadzi szereg podobnych spraw dotyczących zobowiązań indeksowanego kursem CHF, a zatem nakład pracy na dostosowanie stanowiska pozwanego do realiów konkretnej sprawy nie jest znaczny. Na zasądzone na rzecz pozwanego banku koszty składa się połowa kosztów zastępstwa procesowego ustalona zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, tj. kwota 2 700 zł oraz 17 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, które zostały zasądzone od powodów po połowie, bowiem nie ma podstaw do obciążania powodów kosztami solidarnie.